

Inšpektor LOS informuje o aktuálnych problémoch zdravotného stavu lesov v Nitrianskom kraji

ING. MILAN ZÚBRIK PHD.

V Nitrianskom kraji zaberajú lesy rozlohu 92 978 ha, čo predstavuje lesnatosť 15,3%. Z toho pripadá štátu 59 727 ha, čo je 64,2%. Výmera listnatých porastov je 88 430 ha a výmera ihličnatých je 4 548 ha.

Výška náhodnej ťažby na celkovej ťažbe dosiahla podiel 8,39%. Celkove je výška náhodnej ťažby v regióne pod celoslovenským priemerom. Súvisí to s tým, že v regióne prevažujú listnaté drevinu, ktoré sú postihované škodlivými činiteľmi síce pomerne intenzívne, ale ich pôsobenie sa prejavuje najmä na strate na prírastku, defoliácii a znižovaní vitality a len v menšej miere dochádza k priamemu úhynu stromov, ktorý by vylúčil vznik náhodnej ťažby. Najviac zastúpenou listnatou drevinou v regióne je dub (35 284 ha) a najviac zastúpenou ihličnatou drevinou v regióne je borovica (2 569 ha).

Situácia v roku 2020

Celková ťažba v regióne Nitra sa od roku 2000 pohybuje približne na úrovni 300 – 400 000 m³ (obr. 1). Celková ťažba v roku 2020 bola v Nitrianskom kraji 316 813 m³.

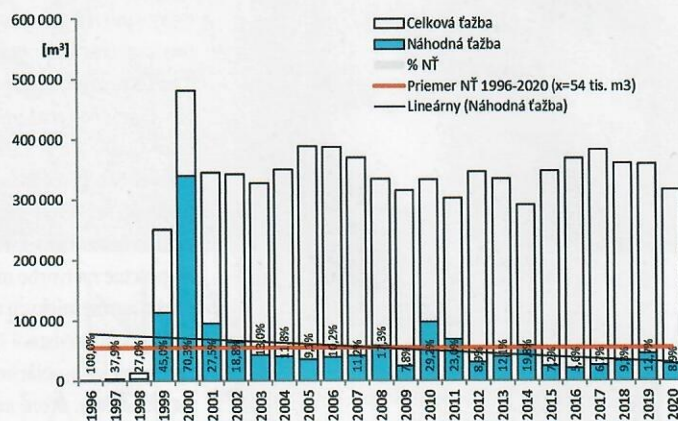
Objem náhodnej ťažby v roku 2020 bol 28 341 m³, čo je mierne zníženie oproti roku 2019 (obr. 1). Najviac drevnej hmoty (náhodnej ťažby) sa vyťažilo v okrese Zlaté Moravce (16,9 tis. m³), Nitra (4,01 tis. m³) a Levice (3,0 tis. m³). Podiel náhodnej ťažby na celkovej ťažbe bol v roku 2020 8,9%. Podiel náhodnej ťažby bol v roku 2020 pod dlhodobým priemerom (obr. 1). Náhodná ťažba sa pohybuje dlhodobou priemerne na úrovni cca 18%, s maximom v roku 2000 – 70% (obr. 1).

Najzávažnejšie problémy spôsobili abiotické škodlivé činitele (25,0 tis. m³) a to hlavne vietor a sucho. Vietor bol príčinou náhodných ťažieb v objeme až 20,3 tis. a sucho 4,7 tis. m³. Biotické škodlivé činitele poškodili 3,2 tis. m³. Najvýraznejšie sa prejavil podkôrný hmyz (1,8 tis. m³). Najmä podkôrník dubový a lykožrút smrekový. Objem napadnutého dreva sa oproti roku 2019 výrazne znížil (obr. 4).

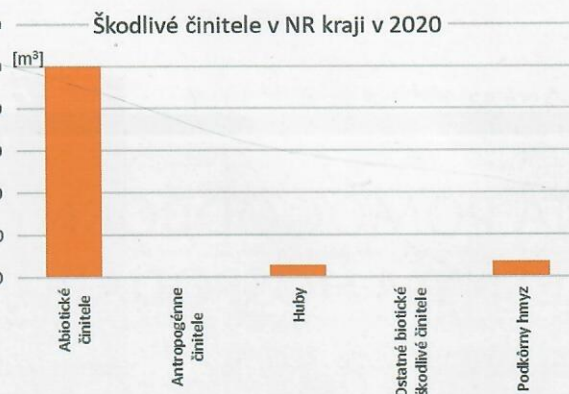
Listnaté drevinu v regióne dlhodobo trpia defoliáciou spôsobenou celou skupinou listožravých druhov škodcov. Či už sú to húsenice piadiviek, morí a obalovačov, alebo larvy a imága niektorých druhov chrobákov. V regióne je aktívna nebezpečná mníška veľkohlavá, ktorá môže spôsobovať veľkoplošné holožery. V roku 2020 sa premnožila v okolí Nitry, jednalo sa však len o lokálny výskyt (Párovské Háje).

Prognóza vývoja zdravotného stavu lesov v Nitrianskom kraji

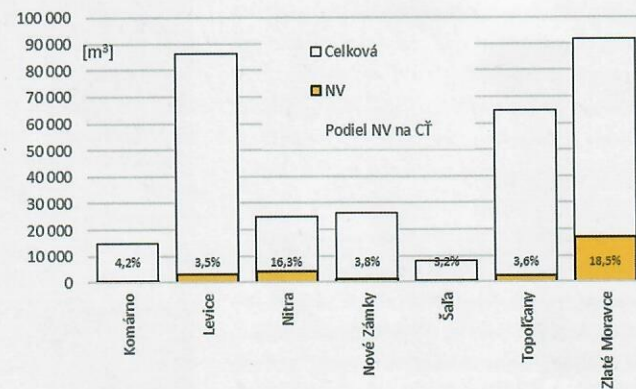
Nepredpokladáme výraznejšie zmeny súčasných trendov. Očakávame mierne vyšší objem náhodných ťažieb najmä z dôvodu sucha a vý-

Obr. 1. Vývoj náhodnej a celkovej ťažby v Nitrianskom kraji.

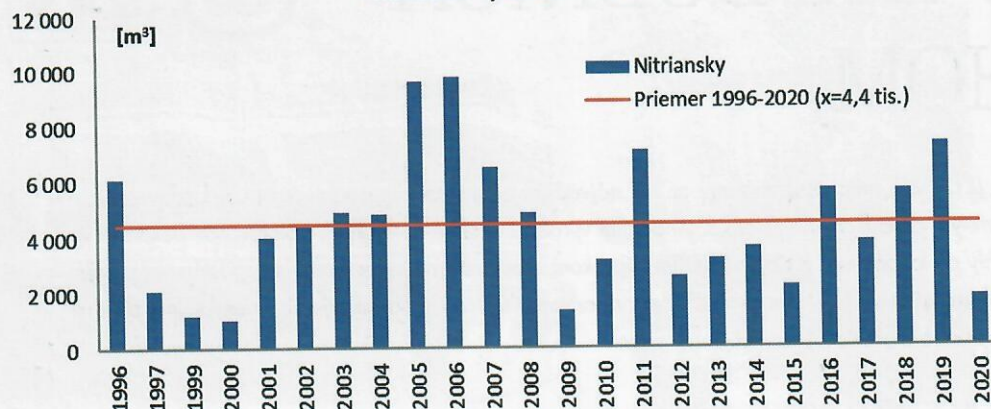
Obr. 2. Podiel jednotlivých skupín škodlivých činiteľov na náhodnej vykonanej ťažbe v Nitrianskom kraji v roku 2020.

Obr. 3. Podiel náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Nitrianskom kraji podľa okresov v roku 2020.

Nitriansky kraj

- náhodná vykonaná: PDH

Obr. 4. Vývoj vykonanej náhodnej fážby spôsobenej podkôrným a drevokazným hmyzom v Nitrianskom kraji.

Obr. 5. Vetvička s príznakmi poškodenia sietničkou dubovou *Corythucha arcuata*.

Obr. 6. Problémom topolín v regióne býva poškodenie kmeňov drevotočom obyčajným prípadne vizúnikom topolovým.

skytu podkôrneho hmyzu, ako následok teplých rokov posledného obdobia. Plošné ani lokálne premoženia mníšky veľkohlavej sa neočakávajú. V regióne sa začína šíriť nepôvodná bzdocha sietnička dubová (*Corythucha arcuata*), ktorá cicie na listoch dubov a niektorých iných drevín. Môže spôsobovať znižovanie vitality stromov a zvýšenie ich poškodenia sekundárnymi druhmi škodcov zo skupiny húb a podkôrneho hmyzu.

Podakovanie

Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-18-0086, APVV-19-0116 a APVV-19-0119 financovaných agentúrou APVV a projektu "PROMOLES" - projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Práca ďalej vznikla vďaka projektu „Zvyšovanie úrovne ochrany kritickej infraštruktúry – výskum nových, ekologicky akceptovateľných metód boja so škodcami lesa na území v správe podniku Vojenské lesy a majetky SR, š. p.“ ktorý je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Táto publikácia vznikla aj vďaka podpore v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra pre projekt: Centrum excelentnosti lesnícko-drevárskeho komplexu LignoSilva; (kód ITMS: 313011S735), spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a pre projekt Výskum a vývoj bezkontaktných metód pre získavanie geopriestorových údajov za účelom monitoringu lesa pre zefektívnenie manažmentu lesa a zvýšenie ochrany lesov (FOMON) č. p. 313011V465.

Ing. Milan Zúbrik, PhD.
Národné lesnícke centrum –
Lesnícky výskumný ústav Zvolen,
Lesnícka ochranná služba,
zubrik@nlcsk.org